

Převedení zbyvajících činností, které jsou obsahem provozování dráhy (obsluha dráhy), z akciové společnosti České dráhy na státní organizaci Správa železniční dopravní cesty

I. Úvod

Akciová společnost České dráhy (dále jen „ČD, a.s.“) vznikla ke dni 1. ledna 2003 na základě zákona č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 77/2002 Sb.“), jako jeden z nástupnických subjektů státní organizace České dráhy. Základním cílem transformace bylo institucionálně oddělit vykonávání funkcí vlastníka dráhy celostátní a drah regionálních od provozování těchto drah a provozování drážní dopravy na nich, které byly do 31. prosince 2002 integrovány ve státní organizaci České dráhy, a vytvořit tak podmínky pro rozvoj dopravního systému uspokojujícího potřeby společnosti a fungujícího s maximálním uplatněním tržních mechanismů.

ČD, a.s. byla v souladu s požadavky práva Evropských společenství vystavěna jako obchodní společnost samostatně podnikající na dopravním trhu České republiky a Evropy. Jejím jediným akcionářem je stát (Česká republika), který vykonává dle Obchodního zákoníku působnost valné hromady ČD, a.s. Předmět podnikání ČD, a.s. zahrnoval tři základní činnosti, tj. provozování osobní železniční dopravy, provozování nákladní železniční dopravy a provozování železniční dráhy celostátní a drah regionálních ve vlastnictví státu.

Základním posláním státní organizace Správa železniční dopravní cesty (dále jen „SŽDC“), druhého nástupnického subjektu státní organizace České dráhy, bylo plnění funkce vlastníka dráhy ve smyslu zákona o dráhách.

Toto uspořádání se z hlediska požadavků na transparentnost prostředí v oblasti drah a drážní dopravy a vytváření rovných, nediskriminačních podmínek přístupu všech oprávněných subjektů na dopravní cestu železničních drah ukázalo jako nesystémové. Situaci bylo proto nutné řešit novým nastavením vztahů mezi oběma dominantními subjekty zajišťujícími provozování železničních drah a železniční dopravy, tedy mezi SŽDC a ČD, a.s. Funkce provozovatele dráhy a výkon některých činností, souvisejících s provozováním dráhy celostátní a drah regionálních ve vlastnictví státu, byly na základě souhlasu vlády ke dni 1. července 2008 převedeny z ČD, a.s. na SŽDC, a to bez obsluhy dráhy.

Vzhledem ke skutečnosti, že shora uvedený převod výkonu činností z ČD, a.s., na SŽDC se týkal pouze některých činností, je nutno za účelem logického oddělení výkonu všech činností, jež jsou obsahem pojmu provozování dráhy, započatý proces převodu výkonu předmětných činností z provozovatele drážní dopravy (ČD, a.s.) na provozovatele dráhy (SŽDC) dokončit. Tohoto stavu bude dosaženo převodem činností obsluhy dráhy a dispečerského řízení (viz níže).

Nutno upozornit, že navrhovaným úkonem převodu obsluhy dráhy nedochází, a to z finančních důvodů, k převodu vlastnického práva k nemovitostem (pozemkům pod železniční dopravní cestou, staničním a jiným budovám a dalším stavbám), jež jsou ve vlastnictví ČD, a.s. a tvoří tzv. „mrtvou dopravní cestu“.

Cílovým stavem převodu obsluhy dráhy je posílení pozice subjektu, jenž je oprávněn hospodařit s majetkem státu, tvořícím železniční dopravní cestu (SŽDC), a subjektů, jež jsou oprávněny na této železniční dopravní cestě provozovat drážní dopravu (ČD, a.s., a další dopravci). Převod obsluhy dráhy je také jedním z úkonů procesu, vedoucího k vytvoření nového uspořádání české železnice.

Předmětný materiál byl projednán se zástupci SŽDC a ČD, a.s. Přípomínky SŽDC a ČD, a.s., byly do materiálu zapracovány. Oba zúčastněné subjekty s úkonem převodu obsluhy dráhy v průběhu uvedeného projednávání souhlasily.

II. Výchozí stav

Dne 25. července 2007 vyslovila vláda svým usnesením č. 848 souhlas se zahájením činností směřujících k vyčlenění jádrových oblastí podnikání ČD, a.s. a s převedením funkce provozovatele dráhy celostátní a drah regionálních ve vlastnictví státu z ČD, a.s. na SŽDC.

Ke dni 1. července 2008 byla na základě souhlasu vlády, usnesení č. 1352 ze dne 4. prosince 2007, pozměněným usnesením vlády č. 795 ze dne 27. června 2008, převedena funkce provozovatele celostátní železniční dráhy a regionálních drah ve vlastnictví státu a výkon některých činností, které jsou obsahem provozování dráhy, včetně odpovídajících materiálních, technologických a personálních kapacit, z ČD, a.s. na SŽDC. Součástí tohoto převodu ale nebyl výkon činností představujících obsluhu dráhy a dispečerské řízení, protože se zaměstnanci, kteří tuto činnost zajišťují, podílejí i na ostatních činnostech ČD, a.s., nesouvisejících s provozováním dráhy.

V současné době jsou zaměstnanci vykonávající obsluhu dráhy v rámci ČD, a.s. vyčleněni v samostatné organizační struktuře.

Činnosti převedené z ČD, a.s. na SŽDC ke dni 1. července 2008:

- Zabezpečení dráhy
- Organizování drážní dopravy (bez dispečerského řízení)

Zbývá převést z ČD, a.s. na SŽDC:

- Obsluhu dráhy včetně dispečerského řízení (pro potřeby tohoto materiálu zahrnuto do pojmu obsluha dráhy)

Změnou uspořádání, tj. převedením výkonu zbývajících činností souvisejících s provozováním dráhy z ČD, a.s. na SŽDC (obsluha dráhy), dojde k vytvoření plnohodnotného provozovatele dráhy ve smyslu zákona o dráhách. Současně se tímto naplní požadavek na vytvoření tzv. živé dopravní cesty, který je zakotven v usnesení Hospodářského výboru PSP ČR č. 157 ze dne 27. února 2008.

III. Převod obsluhy dráhy

V souladu s usnesením vlády č. 1352 ze dne 4. prosince 2007, pozměněným usnesením vlády č. 795 ze dne 27. června 2008, nebyl předmětem převodu výkon činností souvisejících s provozováním dráhy z ČD, a.s. na SŽDC ve smyslu obsluhy dráhy. Tyto činnosti dosud pro SŽDC jako provozovatele dráhy vykonávají ČD, a.s., na základě smlouvy ze dne 30. června 2008.

Hlavním argumentem pro převod obsluhy dráhy je fakt, že se jedná o logické vyústění a dokončení procesu převodu výkonu činností provozovatele celostátní dráhy a regionálních

drah, zahájeného ke dni 1. července 2008. Cílem tohoto převodu je úplné oddělení činností souvisejících s provozováním dráhy od provozovatele drážní dopravy.

Dokončení převodu výkonu činností souvisejících s provozováním dráhy a převedení obsluhy dráhy z ČD, a.s. na SŽDC podporuje řada dalších argumentů:

- Činnosti obsluhy dráhy s jejím provozováním úzce souvisí, neboť se jedná o činnosti vykonávané na majetku tvořícím železniční dopravní cestu ve vlastnictví státu s právem hospodaření SŽDC. Tento majetek je nedílnou součástí dráhy, je s ostatními součástmi dráhy fyzicky a funkčně propojen a nelze ho od ostatních součástí dráhy oddělit.
- Jedním z určujících aspektů snižování nákladů na obsluhu dráhy je určující zavádění nových technologií v oblasti sdělovacích a zabezpečovacích zařízení, které slouží k činnosti obsluhy dráhy. Investice do těchto zařízení hradí vlastník dráhy.
- Převodem obsluhy dráhy z ČD, a.s., na SŽDC v žádném případě nedojde ke zvýšení nákladů obsluhy dráhy.
- Převedení obsluhy dráhy z ČD, a.s., na SŽDC je v souladu s evropskou i českou legislativou. Ze SŽDC bude vytvořen plnohodnotný provozovatel dráhy ve smyslu zákona o dráhách.

Převedením obsluhy dráhy na SŽDC dojde ke sloučení výkonu všech funkcí provozovatele dráhy v jedné entitě.

Na základě provedených analýz a zkušeností s převodem funkce provozovatele dráhy je navržen převod obsluhy dráhy z ČD, a.s., na SŽDC formou prodeje části podniku dle Obchodního zákoníku.

Obsluhu dráhy zajišťuje v rámci ČD, a.s., v současnosti cca 9 500 zaměstnanců, kteří budou tvořit součást části podniku převáděného na SŽDC. Tyto zaměstnance lze rozdělit do tří úrovní:

První úroveň, výkonnou, tvoří zaměstnanci, kteří vykonávají praktický výkon obsluhy dráhy. Jedná se o zaměstnance v pracovních zařazeních provozní dispečer, dozorcí provozu – vedoucí směny, výpravčí, operátor železniční dopravy, signalista, výhybkář, staniční dozorce, dozorce výhybek, závorář, hradlař – hláskař, dělník v dopravě apod.

Druhou úroveň, řídicí a organizační, tvoří zaměstnanci, kteří organizují činnosti zaměstnanců výkonné úrovně, podílejí se na tvorbě pracovních postupů a předpisů, kontrolní a zkušební činnosti, připomínkových řízení a uvádění zařízení do provozu. Jedná se zpravidla o zaměstnance technických skupin a o systémové specialisty (např. technolog železniční dopravy, inženýr železniční dopravy) a o vedoucí zaměstnance uzlových železničních stanic a regionálních center řízení provozu a organizování drážní dopravy a zaměstnance odboru řízení provozu a organizování drážní dopravy Generálního ředitelství ČD, a.s.

Třetí úroveň, servisní, tvoří průřezové činnosti generálního ředitelství ČD, a.s., které jsou v současné době poskytovány segmentu obsluhy dráhy, patří sem např. personální servis, právní servis, IT, ekonomika, účetnictví, controlling a další činnosti.

Majetko-technologická základna, spojená s výkonem těchto činností, není rozsáhlá a je tvořena především movitým majetkem (výpočetní a komunikační technika, kancelářský nábytek, automobily, ostatní stroje a zařízení, stejnokroje, osobní ochranné pomůcky a ostatní majetek).

Kupní cena (ve výši tržní ceny) části podniku, jež tvoří jednotku obsluhy dráhy, (tj. část podniku, tvořenou mj. příslušnými zaměstnanci, právy a povinnostmi a související materiálně-technickou základnou), bude stanovena na základě znaleckého posudku.

Potřebné finanční prostředky budou zajištěny z vlastních zdrojů SŽDC.

Z prodávané části podniku budou vyloučeny ty závazky, na které SŽDC již poskytla ČD, a.s., finanční zdroje v rámci úhrady nákladů na obsluhu dráhy.

Společně s kupovanou částí podniku přejdou na SŽDC též všechna práva a závazky, které s touto částí podniku souvisejí, včetně práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů. Ke dni převodu tak SŽDC převezme jak individuální práva a povinnosti ČD, a.s. vůči zaměstnancům, kteří přejdou společně s kupovanou částí podniku na SŽDC, tak i práva a povinnosti kolektivní povahy, tj. práva a povinnosti vyplývající z uzavřené kolektivní smlouvy ve znění účinném ke dni převodu. Práva a povinnosti je SŽDC povinna převzít v té kvalitě a s těmi vlastnostmi, jimiž se vyznačovaly u ČD, a.s. včetně podmínek, za kterých zaměstnanec vykonával sjednaný druh práce.

Kromě kupní ceny bude transakce představovat i další náklady, a to především náklady na :

- znalecký posudek,
- právní, poradenské a auditorské služby.

Celková odhadovaná výše těchto nákladů může činit odhadem cca 12 mil Kč. Úhrada těchto nákladů bude rozdělena mezi SŽDC a ČD, a.s., v souladu se smluvním ujednáním, obsaženým v uvedené smlouvě o prodeji části podniku.

Převod obsluhy dráhy z ČD, a.s., na SŽDC se navrhuje ke dni 1. 7. 2011.